

Utbildningsnämnden

Verksamhetsberättelse delårsbokslut 2023 (långversion)

Innehållsförteckning

1	Viktiga händelser under 2023	4
2	Ekonomisk sammanfattning	5
3	Åtgärder för budget i balans	7
4	Mål och måluppfyllelse	8
5	Verksamhetsuppföljning	15
6	Internkontroll	23
7	Personaluppföljning	24
8	Redogörelse för övrigt miljöarbete	25
9	Framåtblick.....	26
10	Målbilaga.....	27
11	Bilaga över strategiska nyckeltal	30

I Viktiga händelser under 2023

Ny mandatperiod med ny nämndorganisation inleds från 1 januari 2023. Förskole- och grundskolenämnden FGN, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) samt Kommunstyrelsens produktionsutskott (KSPU) upphör per 31 december 2022.

Utbildningsnämnden (UBN) inrättas. Ny organisation av gemensam Utbildningsförvaltning (UBF) på plats från 1 april 2023. Driften av utbildning i egen regi och kommunens övergripande ansvar för utbildning samordnas därmed inom en gemensam förvaltning.

Kommunal vuxenutbildning och det kommunala aktivitetsansvaret överförs till Näringslivs - och arbetsmarknadsnämnden (NAN). Den kommunala musikkolan och fritidsgårdar inklusive fältassistenter (fältisar) flyttades per 31 december 2022 till Kultur- och Fritidsnämnden.

Antalet platser i anpassad grundskola inom kommunen utökas från och med höstterminen 2023.

2 Ekonomisk sammanfattning

För perioden januari-augusti uppvisar nämnden en positiv avvikelse mot budget, samtidigt som helårsprognosen visar en ekonomi i balans. Bakgrunden till den negativa avvikelsen i resultatet för drift av grundskolor i egen regi är i huvudsak en minskad volym av elever på grundskolan, och anpassning av verksamheten fortgår. Utöver detta så återfinns periodiseringar av vissa statsbidrag som kommer in först under hösten.

2.1 Delårsbokslut

Driftsredovisning (belopp i tkr)	Helår 2023				Jan-aug 2023		
	Budget	Prognos	Budget-avvikelse	Utfall följ år	Period budget	Utfall perioden	Budget-avvikelse
Verksamhetens intäkter							
Avgifter	60 875	61 875	1 000		40 827	43 505	2 678
Övriga intäkter	92 551	107 551	15 000		61 018	76 761	15 743
Generella statsbidrag och utjämning							
Summa intäkter	153 426	169 426	16 000		101 845	120 266	18 421
- varav interna intäkter							
Verksamhetens kostnader							
Personalkostnader	-658 145	-665 145	-7 000		-438 435	-439 783	-1 347
Lokalkostnader	-125 882	-125 882	0		-83 545	-83 497	48
Kapitalkostnader	-2 409	-2 409	0		-1 600	-1 555	45
Köp av verksamhet	-544 343	-552 343	-8 000		-366 448	-377 008	-10 560
Övriga kostnader	-179 948	-179 948	0		-119 009	-117 303	1 706
Summa kostnader	-1 510 726	-1 525 726	-15 000		-1 009 036	-1 019 145	-10 109
- varav interna kostnader							
Verksamhetens nettokostnad	-1 357 300	-1 356 300	1 000		-907 191	-898 879	8 312

2.1.1 Prognos mot budget

Helårsprognosen för nämnden visar på en ekonomi i balans, med en positiv avvikelse på 1 Mkr. Hemkommunen har generellt lägre kostnader till följd av lägre volymer i förskola, grundskola och gymnasium. Vad gäller driftresultat i

kommunens skolor i egen regi, så har de lägre elevvolymerna i grundskolan från budgeterat antal elever från HT2023 resulterat i lägre intäkter och därmed sker anpassning av verksamheten löpande.

2.1.2 Utfall mot budget

Utfallet januari-augusti visar på en positiv avvikelse totalt för nämnden, men då ingår en negativ avvikelse förknippat med grundskolan i egen regi. Åtgärdsplan för en ekonomi i balans för egen regi återkommer under respektive verksamhetsområde.

3 Åtgärder för budget i balans

Följande åtgärder är planerade för att säkerställa en ekonomi i balans enligt helårsprognos:

Anpassning av verksamheten inom de kommunalt drivna grundskolorna till följd av minskat antal elever mot budget.

Översyn och anpassning av modersmålsenheten med fokus på modell för utförande av studievägledning.

Anpassning av gemensam förvaltningsövergripande administrativ organisation, liksom översyn av distribution av kostnader för drift av egen regi och kostnader för ansvaret gällande hemkommun.

4 Mål och måluppfyllelse

Kommunens vision ligger till grund för nämndens verksamheter:

Med kvalitet, trygghet och valfrihet i fokus skapar vi en hållbar framtid;

Österåker - möjligheternas skärgårdskommun

Fyra strategiska områden lyfts fram:

Kvalitet, Trygghet, Valfrihet och en Hållbar framtid

Nämnden arbetar efter de sju inriktningsmål som anger förväntad långsiktig riktning:

1. Invånarna skall uppleva en service av hög kvalitet, och ett gott bemötande i all kommunal service
2. Österåker ska ha en ekonomi i balans
3. Österåker ska vara den bästa skolkommunen i länet
4. Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning
5. Österåker skall ha en trygg miljö
6. Österåker ska utveckla ett långsiktigt hållbart samhälle där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka
7. Österåker skall ha en stark och balanserad tillväxt. Tillväxten ska vara ekologisk, socialt och ekonomiskt hållbar.

De inriktningsmål som faller inom ansvarsområdet finns behandlade inom tillämpligt område i denna verksamhetsberättelse.

4.1 Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.

Indikatorerna mäts genom enkätundersökningen med målen i sikte (MMIS). Resultatet ligger till grund för utvecklingsinsatser hos huvudmännen. Indikator för ungdomsmottagningen mäts genom en intern brukarenkät.

4.1.1 Barn och föräldrar får ett gott bemötande i förskolorna i kommunen

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	■	Föräldrar får ett gott bemötande i kontakt med förskolan i kommunen, lägeskommun, andel %		96 %		96 %	95 %
—	■	Barn får ett gott bemötande i sin förskola, lägeskommun, andel %		96 %		96 %	95 %

Nytt mål 2022, utfall 2021 saknas därför.

4.1.2 Ungdomar får ett gott bemötande i kontakt med ungdomsmottagningen

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	■	Ungdomar upplever att de får ett gott bemötande på ungdomsmottagningen, andel %					100 %

Ny indikator i budget 2023

4.2 Österåker ska ha en ekonomi i balans

Enligt direktiven till budget ska nämnderna fastställa åtgärdsplan vid avvikelser mot budget.

4.2.1 Utbildningsnämnden har en ekonomi i balans

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	■	Ingen avvikelse mot budget i årsbokslutet	0,8 %	0,1 %		0 %	0 %

4.3 Österåker ska vara bästa skolkommun i länet

Vårdnadshavares nöjdhets med förskolan mäts genom enkäten Med målen i sikte (MMIS). Indikatorn är fastställd av Kommunfullmäktige. Resultat för nyckeltalen betyg och behöriga lärare redovisas årligen av huvudmännen till SCB och publiceras i databasen KOLADA.

Resultaten för indikatorerna avser lägeskommunen, det vill säga samtliga förskolor och skolor inom kommunen oavsett driftsform. Det bör beaktas att resultaten på enhetsnivå kan variera kraftigt inom kommunen.

Pedagogcentrum kan bistå med fortbildning och riktade insatser till huvudmännen för att stödja utvecklings- och förbättringsarbetet. För att öka andelen behöriga lärare administrerar Pedagogcentrum bland annat praktikplatser för lärarstudenter inom ramen för verksamhetsförlagd utbildning inom lärarutbildningen (VFU).

4.3.1 Utbildningen i verksamheterna har hög kvalitet

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	■	Heltidstjänster i förskolan med förskollära legitimations, lägeskommunen, andel (%)	31 %	31 %		32 %	36 %
—	■	Vårdnadshavare är nöjda med barnets förskola, lägeskommunen, andel (%)	91 %	91 %		91 %	100 %

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	—	Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun, andel (%)	84 %	82 %		82 %	100 %
—	—	Heltidstjänster i grundskola åk 1-9 med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, lägeskommun, andel (%)	67 %	67 %		67 %	85 %
—	—	Gymnasieexamen inom tre år, hemkommun, andel %	79 %	74 %		75 %	85 %

4.4 Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning

För att uppnå en likvärdig utbildning för alla barn och elever krävs att personalen inom förskola och skola har kunskap om funktionsvariationer och hur undervisning och miljö kan anpassas för att undanröja hinder i utbildningen. Samtliga utförare erbjuds kompetensutveckling genom Pedagogcentrum i syfte att öka kunskapen om funktionsvariationer. Uppföljning sker genom enkäter efter utbildningstillfällen i Pedagogcentrums regi.

4.4.1 Alla barn och elever har möjlighet att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	■	Rektorer anger att utbildning genom Pedagogcentrum har bidragit till ökad kunskap kring barn och elever med funktionsvariationer, andel %					100 %

Ny indikator i budget 2023

4.5 Österåker ska ha en trygg miljö

Kommunfullmäktige har fastställt att indikatorer för upplevd trygghet ska följas upp i mål- och resultatmodellen. I enkätundersökningen "Med målen i sikte" ingår frågor om trygghet i åldersgrupperna 3-5 år på förskolan, i förskoleklass samt årskurs 1-9 i grundskolan.

Att barn och elever känner sig trygga i förskolan och skolan har betydelse för en allsidig positiv utveckling och måloppfyllelse. Resultatet kan användas av huvudmännen som underlag för att öka den upplevda tryggheten och det kan också ge underlag för insatser genom Pedagogcentrum.

4.5.1 Barn och elever är trygga i förskola, skola och gymnasieskola

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	■	Barn 3-5 år uppger att de är trygga i sin förskola, lägeskommun, andel %	97 %	97 %		97 %	100 %
—	■	Elever åk F-9 uppger att de är trygga i sin skola, lägeskommun, andel %	89 %	88 %		88 %	100 %

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	—	Ungdomar uppger att de är trygga i sin gymnasieskola, lägeskommunen, andel %	84 %	86 %		86 %	100 %

4.6 Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka

Nämnden fördelar extra resurser till förskolor och skolor för projekt inom "Jord till Bord" som syftar till att medverka till att barn får kunskap om livsmedelsprocessen och hur den påverkar miljön.

4.6.1 Barn och elever har kännedom om hur de kan påverka miljön

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
→	●	Budget för projekt Jord till Bord har fördelats i sin helhet till enheter inom kommunen	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

4.6.2 Minska mängden avfall och bidra till cirkularitet

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	—	Inrättat representant till kommunens miljöråd				● Ja	● Genomfört

Ny indikator 2023

4.7 Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar

Genomgången gymnasieutbildning är en av de viktigaste förutsättningarna för framtida försörjning och delaktighet i samhället.

För att öka andelen som är behöriga till gymnasieskolan behöver åtgärder vidtas på flera nivåer genom hela skoltiden, inte minst genom tidiga insatser vid identifierade behov. Genom uppföljning och kommunikation av resultat och kvalitet får huvudmännen underlag för utvecklingsinsatser.

4.7.1 Alla ungdomar i Österåkers kommun har en gymnasieutbildning

		Resultatindikatorer	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Mål 2023
—	—	Elever i åk 9 som är behöriga till ett yrkesprogram i gymnasieskolan, lägeskommun, andel %	92 %	89 %		89 %	100 %

5 Verksamhetsuppföljning

5.1 Verksamhetsuppföljning - delårsbokslut

Driftsredovisning per verksamhet (belopp i tkr)	Helår 2023				Jan-aug 2023		
	Budget	Prognos	Budgetavvikelse	Utfall följande år	Periodbudget	Utfall perioden	Budgetavvikelse
Hemkommun							
Stab ink nämnden	-14 950	-15 150	-200		-9 957	-10 125	-168
Ungdomsmottagnin gen	-2 630	-2 630	0		-1 753	-1 843	-90
Pedagogcentrum	-8 020	-8 020	0		-5 345	-4 370	975
Total gemensamma kostnader	-25 600	-25 800	-200		-17 056	-16 338	717
Förskola	-307 295	-305 295	2 000		-207 896	-205 546	2 350
Pedagogisk omsorg	-12 710	-13 510	-800		-8 646	-9 228	-582
Likvärdighetsresurs *	-10 495	-11 495	-1 000		-6 997	-7 596	-600
Omsorg obekvämt arbetstid	-535	-435	100		-357	-243	114
Öppen förskola	-1 575	-1 575	0		-1 050	-1 049	1
Total förskola	-332 610	-332 310	300		-224 945	-223 662	1 283
Grundskola	-580 410	-575 710	4 700		-386 225	-380 197	6 028
Fritidshem	-89 410	-89 910	-500		-59 148	-57 279	1 869
Likvärdighetsresurs **	-59 310	-57 410	1 900		-37 668	-34 936	2 732
Anpassad grundskola	-27 220	-28 220	-1 000		-18 147	-18 593	-446
Fritidshem anpassad grundskola	-4 940	-5 440	-500		-3 293	-3 445	-151
Total grundskola	-761 290	-756 690	4 600		-504 482	-494 450	10 032
Gymnasieskola	-219 770	-217 770	2 000		-145 396	-142 390	3 006
Likvärdighetsresurs ***	-7 340	-7 340	0		-4 805	-4 457	348
Anpassad gymnasieskola	-10 690	-9 390	1 300		-7 127	-5 961	1 166
Total gymnasieskola	-237 800	-234 500	3 300		-157 328	-152 807	4 520

Total hemkommun	-1 357 300	-1 349 300	8 000		-903 810	-887 257	16 552
Egen regi							
Förskola	0	0	0		664	979	315
Grundskola	0	-6 000	-6 000		-1 153	-9 450	-8 297
Gymnasium	0	-1 000	-1 000		-107	-716	-609
Måltidsenhet	0	0	0		-2 785	-2 435	351
Total egen regi	0	-7 000	-7 000		-3 382	-11 622	-8 240
Total utbildningsnämnden	-1 357 300	-1 356 300	1 000		-907 191	-898 879,2	8 312

*likvärdighetsresurs inom förskola innefattar socioekonomisk viktning, skärgårdsstöd, språkförskola samt särskilt stöd.

**likvärdighetsresurs inom skola innefattar skärgårdsstöd, modersmål, elevstöd och socioekonomisk viktning.

*** likvärdighetsresurs inom gymnasieverksamhet innefattar modersmål och stödresurser.

5.2 Nämnd

Utbildningsnämnden fullgör kommunens ansvar avseende utbildning och annan pedagogisk verksamhet som regleras i skollagen. I nämndens uppdrag ingår drift av verksamhet i egen regi inom förskola, pedagogisk omsorg, grundskola, anpassad grundskola, fritidshem, gymnasieskola, annan pedagogisk verksamhet, måltidsenheten samt övergripande myndighetsutövning, resursfördelning, information samt uppföljning av kvalitet och resultat.

Utbildningsnämnden svarar även för Pedagogcentrum som erbjuder utvecklingsinsatser till samtliga huvudmän i förskola, pedagogisk omsorg och skola i kommunen samt samordning av verksamhetsförlagd utbildning inom lärarutbildningen (VFU). Även ungdomsmottagningen ligger inom nämndens ansvarsområde. Nämndens ansvarsområde styrs av nationell lagstiftning samt kommunala styrdokument och mål.

Utbildningsnämnden har fram till augusti haft fyra sammanträden.

5.3 Stab

Utbildningsstaben arbetar för hemkommunen vilket bland annat omfattar resursfördelning, uppföljning av kvalitet och resultat, myndighetsbeslut, fördelning av tilläggsbelopp, tillsyn och systemförvaltning. Prognosen är uppdaterad till 0,2 mnkr i underskott för 2023 med anledning av omorganisationen.

5.4 Ungdomsmottagningen

Den kommunalt finansierade verksamheten omfattar en enhetschef och 2,5 kuratorstjänster. Inom ungdomsmottagningen finns även medicinsk personal som ligger under regionen. Under 2023 har ett nytt journalsystem Prorenata

implementerats på ungdomsmottagningen.

5.5 Pedagogcentrum

Pedagogcentrum erbjuder stöd och utbildning till förskolor och skolor i Österåker i form av föreläsningar, handledning och materialutlåning. Verksamheten vänder sig till pedagoger och skolledare och utformas efter behov och önskemål från verksamheterna. Exempel på insatser som har erbjudits genom pedagogcentrum är "Att möta olikheter" (AMO), språkutveckling i förskola (delvis finansierat via statsbidrag) handledning, föreläsningar och det årliga evenemanget pedagogisk kick off i samband med skolstart.

Pedagogcentrum flyttade december 2022 till nya lokaler i Alceahuset, vilket friställde de tidigare lokalerna i Kulturknuten för Österåkers gymnasium.

5.6 Förskola

5.6.1 Hemkommun

Förskolan är det första steget i barnets utbildning och erbjuds barn från och med ett års ålder. I Österåkers kommun finns det 17 kommunala förskolor och 21 enskilda förskolor. Nyttjandegraden i förskola var 84 procent 2022 (SCB). Det är en uppåtgående trend för Österåker, från en nyttjandegrad på 83 procent 2021. Andel heltidstjänster i förskolan med förskollärlärolegitimation var 31 procent 2022 inom kommunen som helhet, vilket är i nivå med föregående år.

Den bedömda måluppfyllelsen för vårdnadshavares nöjdhet med förskolor i Österåkers kommun är god och barnens upplevda trygghet har legat stabilt på höga nivåer de senaste åren.

Vårdnadshavare och barn har de senaste åren upplevt ett gott bemötande i kontakt med förskolan. Bedömningen är att målet kommer uppnås 2023, vilket grundas på att utfallet 2022 överstiger indikatorvärdet vid delåret.

Ny lagstiftning med tydligare och utökat ansvar för att öka deltagandet i förskola har trätt i kraft. Hemkommunen är skyldig att ta kontakt med vårdnadshavare från det år då barnet fyller tre år, för att upplysa om förskolans syfte och rätten till förskola. Det blir även obligatoriskt för kommunerna att erbjuda förskola till barn som har bott i Sverige under en kort tid och ha reserverade platser för att ta emot barn i målgruppen. Förvaltningen skickade under våren ut information till cirka 80 barn som går i pedagogisk omsorg samt information och platserbudande till 10 barn som varken är inskriven i förskola eller pedagogisk omsorg. Förvaltningen kan till hösten 2023 inte se någon volymeffekt i förskolan till följd av den uppsökande verksamheten men det hindrar inte att intresset på sikt ökar och därmed volymerna.

För vårterminen 2023 visade förskola ett underskott mot budget med cirka 1,3 mnkr till följd av att andelen 1-2 åringar var högre än budgeterat samt att det

var färre barn på deltid än väntat. Intäkterna var dock högre än budgeterat, vilket dämpade underskottet. Höstterminen ser något annorlunda ut vilket även juli och augusti indikerar. Totalt ser hösten ut att landa på cirka 60 färre barn än budgeterat för, vilket på helårsbasis innebär cirka 30 färre barn i förskola. Prognosen visar därför ett överskott om cirka 2 mnkr på helår.

Likvärdighetsresurs.

Likvärdighetsresurs innefattar kommunens språkförskola, socioekonomisk viktning, skärgårdsstöd samt stöd i förskola och pedagogisk omsorg.

Språkförskolan Penseln har åtta platser för barn med grav tal- och språkstörning. Verksamheten drivs i samverkan med Regionen som finansierar en logopedtjänst, vilket genererar en intäkt i budget.

Socioekonomisk viktning utgår till verksamheter med minst 50 platser som har mer än 40 procent barn med föräldrar födda utomlands. Två kommunala och tvåfristående förskolor har tilldelats resurser 2023. Det totala beloppet för socioekonomisk viktning uppgår till 1,6 mnkr.

Med skärgårdsstöd avses kompensation för merkostnader som har samband med verksamhetens geografiska läge, till exempel kostnader för transporter. Tidigare även kallat glesbygdsstöd. I budget 2023 utgår skärgårdsstöd för pedagogisk omsorg på Ingmarsö som drivs i kommunal regi. Stödet uppgår till 175 tkr.

För extraordinära stödinsatser finns möjlighet för fristående förskolor inom och utanför kommunen och kommunala förskolor utanför kommunen att ansöka om ett individuellt utformat tilläggsbelopp. För kommunala verksamheter inom kommunen utgår ett verksamhetsstöd. Utfallet för stödinsatser väntas överstiga budget för 2023 med 1 mnkr.

5.6.2 Egen regi

Förskolorna förväntas lämna ett nollresultat för helåret 2023.

För att klara förskolegaranti och kunna erbjuda garantiplatser till de vårdnadshavare som köat i fyra månader startades en tillfällig förskola Paletten, under vårterminen i lokaler i anslutning till Äppellundens förskola. Det har resulterat i en ökad uppstartskostnad med drygt 200 tkr. Utöver detta tog Skogsbackens förskola emot femtio barn med garantiplatser, där dessa barn nu fått plats på de förskolor de sökt till. Rutinen ställer krav på ledning och personal och att anpassa bemanning i samma takt som barn börjar respektive slutar. Öppen förskola fick i väntan på besked om statsbidrag för språkutvecklande arbetssätt förlänga sin utökade bemanning, en kostnad på cirka 500 tkr på helår.

Samtliga förskolor deltar i utvecklings och forskningsprogrammet Hållbar förskola där man från att ha fokuserat barns delaktighet och inflytande nu flyttar fokus till att utifrån social hållbarhet arbeta brett med Språk och Kunskapsutvecklande Arbetssätt (SKUA). Det innefattar till exempel kommunikation och förmågan att använda estetiska, analoga och digitala

kunskaper.

5.7 Pedagogisk omsorg

5.7.1 Hemkommun

Pedagogisk omsorg (familjedaghem) erbjuds som ett alternativ till förskola och vänder sig till barn i samma åldrar som förskolan. Pedagogisk omsorg ingår i kommunens samlade barnomsorgsutbud via kommunens hemsida vilket ger invånarna möjlighet till val av verksamhet. I kommunen finns 18 verksamheter inom pedagogisk omsorg i enskild regi och en verksamhet på Ingmarsö i kommunal regi. Genom kompletteringar i skollagen har kraven på pedagogisk omsorg stärkts det senaste året. Exempelvis görs idag samma ägar - och ledningsprövning som vid start av fristående förskola. Några tydliga konsekvenser av de skärpta kraven har ännu inte visat sig inom kommunen.

Pedagogisk omsorg väntas överstiga lagd budget med cirka 0,8 mnkr. Ett fåtal fler barn är inskrivna inom pedagogisk omsorg och framförallt är det en högre andel 1-2 åringar som bidrar till ett väntat underskott.

5.7.2 Egen regi

Pedagogisk omsorg i kommunal regi drivs på Ingmarsö i en tidigare förskolelokal. Antalet barn har ökat sedan starten.

5.8 Förskoleklass, grundskola och fritidshem

5.8.1 Hemkommun

I kommunen finns 17 grundskolor varav fyra i fristående regi.

Volymerna för grundskola höstterminen 2023 ser initialt ut att bli lägre än väntat vilket gör att ett överskott om 4,5 mnkr för helåret prognosticeras. Uppskattningsvis väntas runt 30 färre elever på helår jämfört med budget. En förklaring till lägre volymer är minskad nybyggnation av bostäder i kommunen.

Ersättning för nyanlända från Migrationsverket för vårterminen (3,3 mnkr) bidrar till ett överskott i perioden.

Fritidshem visar på ett överskott i perioden vilket förväntas minska under hösten då fler elever nyttjar fritidshem.

Med likvärdighetsresurs så omfattas elevstöd, modersmål, socioekonomisk viktning samt skärgårdsstöd. Totalt för perioden visar likvärdighetsresurs ett överskott om 2,7 mnkr vilken fördelas med ett överskott om 3 mnkr för elevstöd samt ett underskott om 0,3 mnkr för modersmål. Inom posten elevstöd ingår individuellt prövade tilläggsbelopp, verksamhetsstöd och strukturbidrag till fristående resursskolor och centrala särskilda undervisningsgrupper. Det positiva utfallet väntas minska något sett på helår i takt med genomgång av ansökningar för hösten. Avseende modersmål så är

det fler elever som läser modersmål jämfört med budgeterat.

Socioekonomisk viktning/ SALSÅ

Budget 2023 är totalt 12 mnkr. Resurserna viktas utifrån andel föräldrar med låg utbildningsnivå och andelen nyinvandrade elever. 2023 har viktade resurser tillfallit kommunala enheter. Utfall och prognos följer budget.

Skärgårdsstöd

Fördelas som kompensation för merkostnader i verksamheten, t ex transporter, lägre volym och högre personalkostnader. 2023 har extra resurser tilldelats Ljusterö skola med 420 tkr. Utfall och prognos följer budget.

5.8.2 Egen regi

Grundskolan har färre elever än budgeterat från och med höstterminen. De lägre volymerna förklaras med att fler elever än vanligt börjar i fristående grundskolor i kommunen. Personalkostnaderna överstiger budget baserad på förväntad högre elevvolym och förväntat behov av bemanning. Planer och genomförande av anpassning av verksamheten finns på plats för att säkerställa en ekonomi i balans.

Grundskolan arbetar med i det systematiska kvalitetsarbetet (SKA) identifierade utvecklingsområden:

1. Språkutvecklande arbete (SKUA)

Målet med utvecklingsområdet är att ge utökad stöd till att organisera, leda och stödja det språk-, läs- och skrivutvecklande arbetet ute på skolor och på förvaltning.

2. Närma undervisning och förvaltning

Den fortsatta implementeringen av det systematiska kvalitetsarbetet innebär större delaktighet för alla medarbetare på skolor och förskolor. Rektorer arbetar med det gemensamma kvalitetsarbetets upplägg, innehåll och struktur. Vidare finns behov av att kvalitetsarbetet utvecklas mot att fånga upp mer detaljerade områden. Målet med utvecklingsområdet är att komplettera förvaltningens arbete med att styra, stödja och leda undervisningen i våra skolor genom förstärkt arbete med nätverk och tillhörande organisation.

3. Förstärka skolors arbete med lärmiljöer, med fokus på särskilda undervisningsgrupper

En flerårig utvecklingsinsats inom detta område är att genom lärdomar från vår utveckling av befintlig lärmiljö inom Rosens verksamhet, handleda och ge stöd i uppstart av nystartade särskilda undervisningsgrupp och kvalitetssäkra befintliga undervisningsgrupper.

5.9 Anpassad grundskola

Anpassad grundskola (förut benämnd särskola) är utökad med ytterligare platser i egen regi från och med HT2023. Dessa är placerade på Söraskolan. Samtliga elever med befintliga placeringar har tillfrågats om intresse för flytt till

Söraskolan. Intresset har varit begränsat baserat på nöjdhet med nuvarande placering och en ovilja att byta invand skolmiljö.

5.9.1 Hemkommun

Från och med den 2 juli 2023 har grundsärskolan bytt namn till anpassad grundskola.

Under vårterminen 2023 har 60 elever gått inom anpassad grundskola och till höstterminen väntas antalet öka till 64 elever. Ungefär en tredjedel av dessa går i anpassad grundskola utanför kommunen, men denna andel väntas på sikt sjunka genom tillskapande av nya platser inom kommunen.

Under 2023 väntas i snitt fem fler elever än budgeterat inom anpassad grundskola, vilket medför ett prognostiserat underskott om 1 mnkr. Det väntas även vara några fler inskrivna vid fritidshem varvid den verksamheten också väntas nå ett underskott.

5.9.2 Egen regi

Anpassad grundskola erbjuds sedan tidigare på Sjökarbyskolan och Solskifteskolan. Från och med höstterminen 2023 erbjuds även anpassad grundskola på Söraskolan, vilket på sikt väntas öka antalet elever i egen regi.

5.10 Gymnasieskola

5.10.1 Hemkommun

I Österåker finns två gymnasieskolor, Österåkers gymnasium i egen regi med högskoleförberedande program och introduktionsprogram samt Skärgårdsgymnasiet i fristående regi med främst yrkesprogram.

Österåkers kommun ingår i samverkansavtal för gymnasieutbildning i länet, vilket innebär att alla ungdomar i länet fritt kan söka gymnasieutbildning i hela länet på lika villkor. Cirka 50 procent av de folkbokförda gymnasieeleverna går i gymnasieskolor i annan kommun. Av de 50% folkbokförda elever som valt gymnasieskola i Österåkers kommun går huvuddelen ca 35% på Österåkers gymnasium och övriga ca 15% på Skärgårdsgymnasiet.

Pengen för nationella program räknades generellt upp med 1,8 procent i länsprislistan 2023. Utfallet för perioden inom gymnasieverksamhet är ett överskott om 3 mnkr. Under vårterminen landade överskottet på 2,1 mnkr till följd av en lägre snittkostnad per elev jämfört med budget. Antalet elever som går gymnasiet till hösten är ännu inte fastställt och utförare får en schablonersättning för juli och augusti. Först i september när elevantalet är klart kommer slutreglering göras mot skolorna och ytterligare analys kan göras. Prognosen ligger kvar sedan tidigare på ett överskott om 2 mnkr men det är möjligt att överskottet kommer att bli större.

Prognosen för stöd inom gymnasiet väntas nå budget för 2023.

5.10.2 Egen regi

Österåkers gymnasium (ÖG) har lämnat Hacksta matsalen, och arbete har genomförts för att iordningsställa platser i befintlig matsal. Byggnaden belägen nära ÖG, kallad Hästskon, har genomgått ventilationsarbeten och kommer att färdigställas i näste steg för att öka kapaciteten vad gäller undervisningsyta. Ekonomiskt är det framförallt inom IM-programmen (introduktion) som med nuvarande ersättningsmodell har svårt att täcka sina kostnader, en översyn av detta pågår. Uppräkningen av länsprislistans ersättning för 2023 är lägre än kostnadsutvecklingen vilket gör att effektiviseringsåtgärder planerats och genomförts.

5.11 Anpassad gymnasieskola

Kommunen har ingen anpassad gymnasieskola i egen regi. Eleverna söker i stället plats i verksamhet utanför kommunen. Under 2023 har i snitt 20 elever varit inskrivna i anpassad gymnasieskola.

Ersättning regleras dels genom riksprislistan för nationella program och dels genom överenskommelser med berörda huvudmän. Kostnaden per utbildningsplats är beroende av elevens individuella behov, vilket innebär att volymerna har begränsad betydelse för den prognostiserade kostnaden. Utbudet av utbildningsplatser är ofta begränsat vilket gör att kostnaden sällan kan påverkas av kommunen.

Prognosen för 2023 är ett överskott om cirka 1,3 mnkr till följd av färre antal elever än budgeterat för.

5.12 Måltidsenhet

Måltidsenheten innehar utmaningen med ökade livsmedelskostnader till följd av inflation samt ökade transportkostnader. För att säkerställa kvalitet och en ekonomi i balans ses löpande över vilka livsmedel och maträtter som sätts på menyn. Produktionen av matlådor görs för Socialförvaltningens äldreomsorg, och utgör en del av kommunens beredskap.

6 Internkontroll

Kontrollmoment	Periodicitet	Metod (internkontroll)	Uppföljningsansvarig (funktion)
Central 1: Förvaltningen har rutiner som säkerställer att internkontrollplaner upprättas på verksamhetsområdesnivå, avdelingsnivå och/eller enhetsnivå, i enlighet med kommunens policy och riktlinjer för intern kontroll	Löpande under året	Chefsavstämning	Utbildningsdirektör/enhetschefer
Central 2: Medarbetare på förvaltningen har god kännedom om gällande rutinerna för distansarbete i Österåkers kommun och förvaltningen följer upp att dessa rutiner efterlevs	Löpande under året	Rutiner följs upp på APT	Utbildningsdirektör/enhetschefer
Central 3: Förvaltningen följer de rutiner som finns för preboarding, introduktion av nyanställda och avslut av anställning	Löpande under året	Chefsavstämning	Utbildningsdirektör/enhetschefer
Kontroll av löneutbetalningar	Två gånger per år	Rapport tas fram av Controller som kontrolleras av chefer	Utbildningsdirektör/enhetschefer/Controller
Utbetalning av resurs till korrekt mottagare/konto	Vid månadsavstämning samt delårs- och årsbokslut	Stickprov av utbetalning	Controller

7 Personaluppföljning

I samband med sammanslagning av Produktionsförvaltningens stab, den del som avsåg utbildning med Utbildningsförvaltningens stab har effektivisering av gemensamma stabsverksamheter planerats och genomförts i enlighet rutiner för facklig samverkan.

7.1 HR

7.1.1 Antal anställda

Nyckeltal	Utfall Delår 2023	Utfall Delår 2022
Antal årsarbetare, tillsvidareanställda, 31 dec respektive 31 aug	922,2	907,7
varav förskola egen regi	273,1	271,0
varav grundskola egen regi	491,5	471,6
varav gymnasium egen regi	52,8	56,2
varav måltid egen regi	41,9	46,5
Antal årsarbetare, tidsbegränsad anställning 31 dec respektive 31 aug	155,2	162,7
varav förskola egen regi	21,7	32,7
varav grundskola egen regi	115,6	119,1
varav gymnasium egen regi	5,8	5,7
varav måltid egen regi	4,6	2,0
Antal anställda med månadslön 31 dec respektive 31 aug	1077,3	1070,4
varav förskola egen regi	294,7	303,7
varav grundskola egen regi	607,1	590,7
varav gymnasium egen regi	58,7	62,0
varav måltid egen regi	46,5	48,5

7.1.2 Sjukfrånvaro

Nyckeltal	Utfall Delår 2023	Utfall Delår 2022
Sjukfrånvaro, per helår respektive jan-juni vid delår	7,7	9,9
Andel av sjukfrånvaron som är långtidssjukfrånvaro (60 dagar eller mer)	40,6	36,6
Andel av sjukfrånvaron som är korttidsfrånvaro	59,4	63,4

8 Redogörelse för övrigt miljöarbete

Miljömedvetenhet och hållbar utveckling ingår i läroplaner och utbildningen av barn och elever, vilket innebär att frågorna är levande i det vardagliga arbetet. Måltidsenheten har ett nära samarbete med flertalet grundskolor och fritidshem i egen regi. Kommunens inriktningsmål ligger till grund för enheternas egna aktiviteter och har som mål att öka antalet miljöåtgärder.

Måltidsenheten i egen regi har som ett exempel köpt in ekologiska livsmedel till en andel av ca 30 procent, och möter därmed målsättningen i kostpolicyn som är 30 procent ekologiska livsmedel. Klimatpåverkan har sänkts, från 2,00 (år 2021) till 1,80 (år 2022 december) CO₂e (koldioxidekvivalenter) per kg/livsmedel.

Inköpta svenska råvaror ligger på samma nivå under första halvåret 2023 som under 2022. Måltidsenheten har ökat inköpen av svenska animalier med över 4 % från 2019 till 2022 dec.

Det pågår ett ständigt arbete med att utveckla Måltidsenhetens menyer och recept inom skola för att bli än mer klimatvänliga.

9 Framåtblick

Vid en framåtblick ligger kompetensförsörjningen i fokus. Skickliga och behöriga lärare är en av de viktigaste faktorerna för att säkerställa utbildningens kvalitet och barn och elevers utveckling och lärande. Behovet av att öka andelen behöriga lärare i förskola och skola är fortsatt ett prioriterat område.

Från och med den 1 juli 2023 har lagändringar införts innebärande att hemkommunen är skyldig att ta kontakt med vårdnadshavare från att barnet ska fylla tre år, för att upplysa om förskolans syfte och barnens rätt till förskola. Det är även obligatoriskt för kommunerna att erbjuda förskola till barn som har bott i Sverige under en kort tid. Den uppsökande verksamheten har ännu inte haft någon påverkan på volymerna, men det kan inte uteslutas att det sker en ökning under kommande år.

Höstterminen 2024 kompletteras reglerna om resursskolor i skollagen innebärande att förskoleklass vid kommunal resursskola regleras i skollagen.

Från höstterminen 2025 införs ämnesbetyg i gymnasieskolan, vilket ersätter nuvarande kursbetyg. Vid beslut om utbud i gymnasieskolan ska arbetsmarknadens behov beaktas. Samverkan ska ske mellan kommuner.

Förberedelser för digitalisering av nationella prov fortgår, med mål att testa i testmiljö i början av 2024.

Mer information och analys av eventuella effekter av förändringar 2024 och 2025 ingår i kommande verksamhetsplaner.

I0 Målbilaga

Inriktningsmål	Nämndsmål/re sultatmål	Resultatindikat orer			Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Målnivå 2023
Invånarna ska uppleva en professionell service av hög kvalitet och ett gott bemötande i all kommunal service.	Barn och föräldrar får ett gott bemötande i förskolorna i kommunen	Föräldrar får ett gott bemötande i kontakt med förskolan i kommunen, läges kommun, andel %	—	■		96 %		96 %	95 %
		Barn får ett gott bemötande i sin förskola, lägeskommun, andel %	—	■		96 %		96 %	95 %
	Ungdomar får ett gott bemötande i kontakt med ungdomsmottagnigen	Ungdomar upplever att de får ett gott bemötande på ungdomsmottagnigen, andel %	—	■					100 %
Österåker ska ha en ekonomi i balans	Utbildningsnämnden har en budget i balans	Ingen avvikelse mot budget i årsboks slutet	—	■	0,8 %	0,1 %		0 %	0 %
Österåker ska vara bästa skolkommun i länet	Utbildningen i verksamheterna har hög kvalitet	Heltidstjänster i förskolan med förskollärläggning, lägeskommun, andel (%)	—	■	31 %	31 %		32 %	36 %

Inriktningsmål	Nämndsmål/re sultatmål	Resultatindikat orer			Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Målnivå 2023
		Vardnadshavare är nöjda med barnets förskola, lägeskommun, andel (%)	—	■	91 %	91 %		91 %	100 %
		Elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen, lägeskommun, andel (%)	—	■	84 %	82 %		82 %	100 %
		Heltidstjänster i grundskola åk 1-9 med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne, lägeskommun, andel (%)	—	■	67 %	67 %		67 %	85 %
		Gymnasieexamen inom tre år, hemkommun, andel %	—	■	79 %	74 %		75 %	85 %
Österåker ska erbjuda högsta kvalitet på omsorg för äldre och personer med funktionsnedsättning	Alla barn och elever har möjlighet att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål	Rektorer anger att utbildning genom Pedagogcentrum har bidragit till ökad kunskap kring barn och elever med funktionsvariationer, andel %	—	■					100 %

Inriktningsmål	Nämndsmål/re sultatmål	Resultatindikat orer			Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Målnivå 2023
Österåker ska ha en trygg miljö	Barn och elever är trygga i förskola, skola och gymnasieskola	Barn 3- 5 ar uppger att de är trygga i sin förskola, lägeskommun, andel %	—	—	97 %	97 %		97 %	100 %
		Elever åk F- 9 uppger att de är trygga i sin skola, lägeskommun, andel %	—	—	89 %	88 %		88 %	100 %
		Ungdomar uppger att de är trygga i sin gymnasieskola, lägeskommun, andel %	—	—	84 %	86 %		86 %	100 %
Österåker ska sträva efter ett långsiktigt hållbart samhälle, där goda förutsättningar ges för människa, miljö och natur att samverka	Barn och elever har kännedom om hur de kan påverka miljön	Budget för projekt Jord till Bord har fördelats i sin helhet till enheter inom kommunen	→	●	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
	Minska mängden avfall och bidra till cirkularitet	Inrätta representant till kommunens miljöråd	—	—				● Ja	● Genomfört
Stark och balanserad tillväxt som är ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar	Alla ungdomar i Österåkers kommun har en gymnasieutbildning	Elever i åk 9 som är behöriga till ett yrkesprogram i gymnasieskolan, lägeskommun, andel %	—	—	92 %	89 %		89 %	100 %

II Bilaga över strategiska nyckeltal

II.1 Nyckeltal- år

II.1.1 Pedagogisk omsorg

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Budget 2023
Befolkningsprognos, 1-5 år	2 855	3 066	3 111		3 118	3 210
Antal barn inom pedagogisk omsorg, genomsnitt över året	137	135	140		138	135
Antal barn inom pedagogisk omsorg, egen regi, genomsnitt över året	11	12	12		12	13
Nyttjandegrad, andel (%), pedagogisk omsorg 1-5 år	5%	4%	4%		4%	4%

II.1.2 Förskola

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Budget 2023
Befolkningsprognos, 1-5 år	2 855	3 066	3 111		3 118	3 210
Antal barn förskola, genomsnitt över året (hemkommun)	2 480	2 565	2 723		2 740	2 770
Antal barn i förskola och pedagogisk omsorg, genomsnitt över året (hemkommun)	2 617	2 700	2 863		2 878	2 905
Nyttjandegrad andel (%), barn i förskola 1-5 år	87%	84%	88%		88%	86%
Barn 1-2 år inskrivna i förskola, andel (%)	69%	68%	72%			
Barn 3-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	91%	88%	92%			

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Budget 2023
Heltidstjänster i förskolan med gymnasial utbildning för arbete med barn, lägeskommun, andel (%)	16%	13%	14%			
Antal barn i förskola, egen regi, genomsnitt över året	1 434	1 462	1 508		1 510	1 518
Personaltäthet, inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, lägeskommun, antal	5	6	6			

11.1.3 Grundskola

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Budget 2023
Befolkningsprognos 6 år (åk F)	643	651	669		641	652
Befolkningsprognos, 7-15 år (åk 1-9)	5 750	5 853	5 914		5 948	5 985
Antal elever i förskoleklass, genomsnitt över året (hemkommun)	596	637	647		652	652
Antal elever grundskola åk 1-3, genomsnitt över året (hemkommun)	1 849	1 844	1 885		1 955	1 975
Antal elever grundskola åk 4-5, genomsnitt över året (hemkommun)	1 240	1 289	1 303		1 248	1 269
Antal elever grundskola åk 6-9, genomsnitt över året (hemkommun)	2 612	2 618	2 633		2 613	2 632
Antal elever grundskola åk 1-9, genomsnitt över året (hemkommun)	5 701	5 750	5 820		5 799	5 876
Antal elever förskoleklass, egen regi, genomsnitt över året	446	493	493		498	498
Antal elever grundskola åk 1-3, egen regi, genomsnitt över året	1 391	1 394	1 414		1 524	1 524

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Budget 2023
Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), lägeskommun, andel (%)	81%	77%	75%			
Elever i åk. 9, meritvärde lägeskommun, genomsnitt (17 ämnen)	245	247	243			
Antal elever grundskola åk 4-5, egen regi, genomsnitt över året	844	892	907		931	931
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i matematik, lägeskommun, andel (%)			68%			
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska, lägeskommun, andel (%)			77%			
Antal elever grundskola åk 6-9, egen regi, genomsnitt över året	1 437	1 405	1 416		1 430	1 506
Antal elever grundskola åk 1-9, egen regi, genomsnitt över året	3 672	3 691	4 231		3 940	3 961

11.1.4 Anpassad grundskola

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Budget 2023
Antal elever anpassad grundskola, genomsnitt över året (hemkommun)	38	47	54		64	57

11.1.5 Fritidshem

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Budget 2023
Inskrivna barn/årsarbetare i fritidshem, antal	25	25	31			
Årsarbetare i fritidshem med pedagogisk högskoleexamen, andel (%)	12%	12%	16%			
Antal elever fritidshem (åk F-6), genomsnitt över året (hemkommun)	2 971	2 960	3 089		3 094	3 079
Antal elever fritidshem (åk F-6), egen regi, genomsnitt över året	2 227	2 239	2 322		2 400	2 482
Antal elever fritidshem inom anpassad grundskola, genomsnitt över året (hemkommun)	24	30	31		35	33

11.1.6 Anpassad Gymnasieskola

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Budget 2023
Antal elever anpassad gymnasieskola, genomsnitt över året (hemkommun)	27	22	20		20	21

11.1.7 Gymnasieskola

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Budget 2023
Antal invånare i åldern 16-19 år	2 558	2 685	2 741		2 756	2 738
Antal elever gymnasium, genomsnitt över året (hemkommun)	2 017	2 036	2 061		2 060	2 091
Antal elever gymnasium, egen regi, genomsnitt över året	630	641	625		615	674

Nyckeltal	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2023	Budget 2023
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning hemkommun, genomsnitt	15	15	15			
Nyttjandegrad gymnasieskola, andel folkbokförda i ålder 16-19 år inskrivna i gymnasieskola (%)	79%	76%	75%		75%	76%
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, yrkesprogram lägeskommun	13	13	13			
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning, högskoleförberedande program lägeskommun	14	14	14			
Lärare (Arsarbetare) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i gymnasieskola, kommunala skolor, andel (%)	89%	67%	95%			
Lärare (Arsarbetare) med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne i gymnasieskola, fristående skolor, andel (%)	73%	71%	68%			

Utfall 2022, andel lärare med legitimation i gymnasieskola, kommunala skolor, rapporterades med felaktigt utfall till SCB. Korrekt utfall ska vara 89 procent.